

Mottagande instans

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia

Kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr: KN2025/01039

E.ON Sverige AB (Publ)

211 20 Malmö

www.eon.se

Martina Högberg

martina.hogberg@eon.se

Besöksadress:

Carlskatan 22

Bankgiro: 5395-9821

Plusgiro: 604148-7

Org. Nr: 556006-8420

REMISSVAR

Malmö 2025-08-27

E.ON Sverige AB – Synpunkter avseende Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47)

E.ON Sverige AB tackar för möjligheten att besvara remissen. E.ON stödjer i stort Energiföretagens remissvar, men vill genom detta svar fördjupa våra synpunkter i vissa delar av utredningen.

Sammanfattade synpunkter

I korthet tillstyrker E.ON följande förslag:

- Att utredningen lyfter fram de risker som finns med stödsystem, såsom dubbelriktade differenskontrakt, framförallt dess negativa påverkan på marknadens funktionssätt.
- Att begreppen i ellagen anpassas till EU-regelverket.
- Att nätföretag med maskade regionnät anslutna till överföringssystemet särskiljs från andra nätföretag och att ansvaret mellan dessa och Svenska kraftnät regleras i avtal och inte i lagstiftning.
- Att regionnätbolagen representeras i det Elförsörjningsråd som regeringen beslutat i och med den nya instruktionen till Svenska kraftnät.
- Att villkorade avtal bör kunna vara permanenta, för att snabba upp anslutningar och sänka kostnaderna.
- Att kunder aktivt måste teckna leveransavtal för att få el, och att systemet med anvisade avtal tas bort.
- Att ett centralt informationshanteringssystem utvecklas, med fokus på kostnadseffektivitet och marknadens behov.

I korthet avstyrker E.ON följande förslag:

- Att införa lagstiftning för att åtgärda kapacitetsbrist i överliggande nät. E.ON anser att alla nätnivåer har ett ansvar för att tillsammans lösa kapacitetsbrister.

- Att nätnyttoersättningen föreslås tas bort. Det är viktigt att ha system som uppmuntrar att produktion förläggs nära förbrukning.
- Att använda energiavgiften som styrsignal i elnätet.

Därutöver vill E.ON föreslå följande:

- Att en separat översyn av stödtjänstmarknaderna görs, med fokus på hur reserver kan nyttjas på bästa möjliga sätt, och där kunden står i fokus.
- Att ett samlat grepp tas på hur vi ska få till mer planerbar kraft i södra Sverige, där regeringens förslag till nytt stöd (Kraftlyftet) ingår, tillsammans med det stödsystem för icke-fossil flexibilitet som introduceras i elmarknadsförordningen och som nämns av utredningen.

Som generell kommentar ser vi att utredningen saknar en heltäckande konsekvensanalys rörande kunderna, särskilt avseende prisbildning, förutsägbarhet och eventuell påverkan på produkternas utformning och tillgänglighet. Elmarknaden befinner sig i en period av omfattande förändringar, och erfarenheter från tidigare reformer, såsom införandet av flow-based-metoden i kombination med mFRR, visar att riskerna för elhandelsföretagen ökar. Dessa ökade risker tenderar i förlängningen att leda till högre kostnader för slutkunderna samt ett potentiellt mer begränsat produktutbud.

Detaljerade synpunkter

Kapitel 4 Riskhantering och riskdelning

E.ON anser att en marknadsbaserad elmarknad måste vara grunden, vilket vi anser att utredningen i stort bejakar. Det bör vara marknaden som avgör vilka investeringar som behöver göras och ingripanden i marknaden bör undvikas i så hög grad som möjligt. Det är också viktigt att konkurrens främjas och att eventuella stöd har ett tydligt syfte, samt är begränsade i storlek och kan anpassas till t.ex. teknikutveckling och samhällets behov. För att få till stånd elektrifiering i Sverige bör de goda förutsättningar som finns för att få fram billig elproduktion nyttjas, i synnerhet landbaserad vindkraft, vilket lyfts fram av utredningen som det som kommer stå för huvuddelen av tillskottet av ny elproduktionskapacitet.

Det är positivt att utredningen lyfter de risker som finns med dubbelriktade differenskontrakt, och E.ON vill betona att stöd bör inriktas på förmågor istället för särskilda kraftslag. Det är positivt att utredningen lyfter de risker som finns med läckage av stöd och att stödnivåer därför bör harmoniseras med grannländer.

Vi stödjer att auktionering av prisområdeskontrakt (EPADs) ska fortsätta.

Vi ser det som positivt att PPAer utvecklas av marknaden på kommersiella villkor mellan kommersiella parter och inte via detaljreglering och stödjer därmed utredningens slutsatser.

Kapitel 5 Systemansvar

Vi är positiva till att utredningen pekar ut elnät som avgörande för att klara av omställningen. Vi är positiva till att utredningen betonar systemansvar och att ansvarsfördelningen behöver förtydligas. Vi stödjer också förslagen som harmoniserar terminologin i svensk rätt med EU-rätten.

Vi är särskilt positiva till att utredningen har lyft fram behoven av att särskilja nätföretag med maskade regionnät anslutna till överföringssystemet från andra nätföretag. Det är dock viktigt att de utökade krav som följer av denna roll inte finansieras enbart av kunderna i dessa regionnätägares nät, då nyttan tillfaller en bredare grupp.

Vi är positiva till att utredningen föreslår att ansvarsfördelningen mellan dessa nätföretag och Svenska kraftnät regleras i avtal och inte i lagstiftning, samt att det finns en eskalationsprincip där Energimarknadsinspektionen involveras om parterna inte skulle komma överens.

Vi ser behov av att planeringen av elsystemet samordnas. Vi ser likt utredningen att Svenska kraftnät har en viktig roll i det och vi stödjer att regeringen redan har befast denna roll i den nya instruktionen för Svenska kraftnät (SFS 2025:782). Vi ser att E.ON och andra regionnätbolag har en viktig roll i att ta fram underlag för den långsiktiga planeringen. Vi ser också behov av att bygga på prognos och anser att det är viktigt att en myndighet får ett tydligare ansvar för att gemensamma prognoser om framtida elbehov. Det är därför viktigt att regionnätbolagen ingår i det Elförsörjningsråd som ska inrättas.

Vi stödjer att Energimarknadsinspektionen får i uppdrag att utreda om regelverket bör ändras så att nätkoncession för ledningar under 220 kilovolt i första hand ska beviljas en befintlig systemansvarig för distributionssystem som är verksam i området på aktuell spänningsnivå.

E.ON stödjer att frågan om subtransmission lyfts, då det kan finnas ett motsatsförhållande mellan transmission för export och kunna förse kunder regionalt med den kapacitet de behöver. Ei bör därför få ett tydligare uppdrag än vad utredningen föreslår. E.ON anser att uppdraget bör innefatta att fram förslag på hur kostnaderna för överföring, som idag inte bekostas av Svenska kraftnät utan av regionnätägarna, bör hanteras.

E.ON anser inte att en lagreglering av ansvaret för att åtgärda bristande kapacitet i överliggande nät är rätt väg att gå för att komma till bukt med problemet. I slutändan är det kunden som ska stå för kostnaden, och det är inte säkert att det alltid är mest lämpligt att åtgärden görs på den nätnivå där bristen finns, vilket gör det svårt att hitta en lagstiftning som passar alla situationer. E.ON anser att alla nätnivåer har ett ansvar för att tillsammans lösa kapacitetsbrister.

Kapitel 6 Värdering av systemnyttor

Vi ser behov av en mer samordnad planering av förmågor vid kris och krig och att ett helhetsgrepp behöver tas, men anser att det tar för lång tid om detta ska utredas, enligt vad utredningen föreslår. Det är viktigt att Svenska kraftnät som elberedskapsmyndighet är helt integrerad i det arbete som Energimyndigheten bedriver i egenskap av sektorsansvarig myndighet.

Vi är tveksamma till förslaget att ta bort nätnyttoersättningen. Sveriges elsystem behöver mer produktion på plats och i tid där förbrukningen sker. Det finns en fundamental nytta i att produktion placeras nära förbrukningen då detta minskar behovet av elöverföring. Denna nytta ska tillfalla producenten. Denna utredning lämnar en stor oklarhet hur sådan produktion ska krediteras på elnätssidan. E.ON ser snarare ett behov av ett system med utökad nätnyttoersättning, t.ex. till fjärrvärme och att ett sådant system utreds.

Vi stödjer inte utredningens bedömning att stödtjänstmarknaden fungerar bra, utan anser att en separat översyn bör göras, med fokus på hur reserver kan nyttjas på ett bättre sätt. Problematiken har blivit tydlig i och med att flödesbaserad kapacitetsberäkning saknas på intradagmarknaden och efter införandet av mFRR EAM. Nuvarande system bedömer E.ON riskerar slå ut produktion och bli dyrt för kunderna.

Det är positivt att utredningen inte föreslår en landsomfattande kapacitetsmekanism, men det bör påpekas att effektsituationen i södra Sverige är problematisk. Vi ser behov av ekonomiskt stöd för att få till ny planerbar elproduktion i södra Sverige. Utredningen visar att andelen timmar med låga elpriser på vintern ökar, vilket försämrar kraftvärmens intjäningsförmåga och lönsamhetsindikator. Utredningen lyfter fram stödsystem för icke-fossil flexibilitet som introduceras i Elmarknadsförordningen från 2024 för att bättre integrera förnybar energi och effektiv drift av elsystemet och att det kan ge systemansvariga bättre förutsättningar att samplanera produktion och elnät. E.ON noterar att de nya statsstödsreglerna innehåller bestämmelser om hur detta system ska kunna erhålla statsstöd.

E.ON ser likt utredningen möjligheter med att införa lokaliseringssignaler, men anser inte att det ska vara tvingande att införa sådana om behov inte finns. Det är också viktigt att notera att lokaliseringssignaler kan vara utformade på olika sätt, där anslutningsavgiften kan vara en viktig sådan. Det är också viktigt att det även framåt måste finnas en stabil avgiftsgrund, och att denna typ av styrsignaler utgör en mindre del av avgiften.

E.ON anser det vara bra att energiavgiften är skälig och ska spegla kostnaden för förluster. E.ON är dock tveksamma till att använda energiavgiften som styrsignal. Istället bör effektagiften användas för att bidra till ett mer effektivt nätutnyttjande.

E.ON är positiva till förslaget att tillåta permanenta villkorade avtal. E.ON ser det som ett sätt att kunna ansluta kunder snabbare och också för kunder att få lägre kostnader. Vi har positiva erfarenheter av användningen av dessa typer av avtal från kunderna.

E.ON stödjer att Ei ska se över möjligheten att föra vidare villkorade avtal mellan nätnivåer och ytterst till anslutande kunder. Det är ett bra sätt att undvika onödiga väntetider för kunder.

E.ON delar utredningens bedömning att ansvarsfördelningen mellan TSO och DSO måste förtydligas i regelverket. Det bör även särskilt tydliggöras vem som ansvarar vid höjd beredskap, långvarig ö-drift och ö-drift som återuppbyggnadsåtgärd. En aspekt som inte framgår tydligt är hur marknaden prissätts under ö-drift samt vilka tekniska krav och driftsäkerhetskrav som ska gälla för ett ö-nät.

E.ON är positiva till att Energimyndigheten får i uppdrag att vidareutveckla ramverket för Styrel. Det behövs mer tydlighet i hur systemet ska fungera, då olika aktörer tolkar det på olika sätt idag.

Vi är positiva till ersättning för anläggningar som bidrar med mekanisk rotationsenergi införs, vilket är ett sätt att premiera förmågor snarare än enskilda kraftslag, vilket E.ON betonat som viktigt.

E.ON stödjer att det nationella driftsäkerhetsmålet upphävs då området regleras av EU-rätten. E.ON anser också att det är bra att funktionskraven harmoniseras inom observerbarhetsområdet. Det är dock viktigt att regelverk på området föregås av konsultation av region- och lokalnäsägare. E.ON stödjer även förslaget att utreda huruvida detaljerna ska ingå i de avtal som föreslås i kapitel 5 om systemansvar.

Kapitel 8 Anvisade avtal och utsatta kunder

E.ON stödjer målsättningen att elmarknaden fungerar bäst när kunderna är aktiva och själva väljer avtal på en transparent och konkurrensutsatt marknad. Vi ställer oss således positiva till utredningens förslag om att kunder aktivt måste teckna leveransavtal för att få el.

Samtidigt vill vi betona vikten av att det även fortsatt ska vara enkelt för kunder som står inför en flytt. För att detta ska vara möjligt krävs ett förbättrat informationsflöde inom elmarknaden. Vi instämmer med utredningens bedömning att vissa aspekter behöver förtydligas inför ett eventuellt införande, samt att det särskilt för utsatta kunder kan bli mer komplext och att det därför är viktigt att såväl myndigheter som bransch gemensamt tar ansvar för informationsåtgärder.

Vi vill också understryka behovet av en rimlig omställningstid och bedömer att denna bör vara cirka 18 månader från beslut.

Vi tillstyrker förslaget om införande av sistahandsleverantör. Den föreslagna modellen bedöms som förhållandevis enkel och ändamålsenlig. Eftersom modellen är avsedd att tillämpas sällan, ser vi det som positivt att den utformats så att den kan säkerställa att endast seriösa aktörer får möjlighet att verka som sistahandsleverantör.

Kapitel 9 Förbättrad tillgång till data i elmarknaden

E.ON är positiva till ett kostnadseffektivt centralt informationshanteringssystem som innehåller data, processer och funktioner som ger bättre tillgång till data till alla aktörer som har rätt till berörda data. Det är dock viktigt att ett sådant system har marknadens villkor, behov och förutsättningar i åtanke. . Ett nytt system behöver dra lärdomar från arbetet med den tidigare Elmarknadshubben, vars omfattning blev för stor. Ett system bör fokusera på de grundläggande behoven av informationsutbyte för en effektiv och dynamisk elmarknad, såsom att tillsäkra god datakvalitet och behovet utbyte av en större mängd data med minimal fördröjning, till följd av högre tidsupplösning och uppkomsten av nya aktörer i marknaden. En begränsning av systemets omfattning är också viktigt i det geopolitiska läge som råder, där sårbarhetsfrågan aktualiserats.

Avslutningsvis ställer sig E.ON gärna till förfogande för fördjupade diskussioner runt utredningens genomförande.

Med vänlig hälsning,

E.ON Sverige AB
Public Affairs

Martina Högberg